

ЦРНСВх. № 313/09.09.2015г.

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. Нина Иванова Борисова, д.п. от катедра „Физикална медицина, рехабилитация, ерготерапия и спорт“ при факултет „Обществено здраве“ на Медицински Университет - Плевен

ОТНОСНО: Дисертационен труд на докторант Тания Николаева Мегова на тема: „Рехабилитация на болни с остър миокарден инфаркт и проведена първична перкутанна интервенция“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност: „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“, научен ръководител доц. Иван Мазнев, д.м.

Кратки данни за дисертанта

Тания Николаева Мегова е родена 1978 година. От 2003 г. до 2008 г. е преподавател в Медицинския колеж, МУ - Плевен по дисциплините кинезитерапия, физиотерапия, лечебен масаж, УКП.

През 2007 год. завършва магистратурите «Ръководител по здравни грижи», а през 2011 «Медицински рехабилитатор – ерготерапевт» в МУ - Плевен. От 2008г. до сега работи като асистент в Медицински университет гр. Плевен, катедра “Физикална медицина, рехабилитация, ерготерапия и спорт”. Зачислена е за свободна докторантура през 2013 година, към катедра “Спортна медицина”, НСА “Васил Левски”, с научен ръководител доц. Иван Мазнев, д. Притежава компетентности в областта на рехабилитацията при неврологични, неврохирургични, вътрешни и детски заболявания.

Представеният от докторант Тания Мегова дисертационен труд е с обем 133 стандартни машинописни страници, като в този обем влиза и 17

Целта на проучването е правилно формулирана и е свързана с работната хипотеза, а именно изследване на ефекта от приложението на комплексна рехабилитационна програма при пациенти с остър миокарден инфаркт със ST елевация и проведена първична перкутанна интервенция.

Задачите са 6, конкретно формулирани и са напълно реализирани. Те представят необходимите стъпки за реализирането на целта.

Обект на изследването са 111 пациенти с ОМИ със ST елевация на средна възраст 61,32 години (от 48 до 71 години). Разделени са на три групи – с проведена перкутанна интервенция до 12 час (46 пациенти), интервенирани след 12 час (51 пациенти) и без перкутанна интервенция (14 пациенти). Всички включени в проучването пациенти според локализацията на миокардния инфаркт са групирани в две групи – с преден миокарден инфаркт (46) и с долен миокарден инфаркт (65).

Изследването е осъществено в периода 09.2013 г. - 10.2014 г. в Специализирана болница за активно лечение по кардиология – гр. Плевен.

Методиката на рехабилитационната програма е съобразена с общоприетите принципи на кардиорехабилитацията.

Рехабилитационната програма при пациентите с остър миокарден инфаркт е разделена на три фази:

- I фаза (вътреболнична рехабилитация) – 3-5 дни;
- II фаза (фаза на възстановяване) – до края на 3 месец;
- III фаза (фаза на поддържане) – през целия живот на болния.

Целесъобразно е разделянето на втората фаза на два периода, най-вече поради интензивността на прилаганите физически натоварвания:

- период на ранно възстановяване с продължителност около 1 месец;
- период на физическа тренировка с продължителност 1-2 месеца.

За всеки период е описана продължителността, целта, задачите и приложените средства на рехабилитацията. Прави се контрол на интензивността на натоварването, като при всяка процедура се контролира

страници библиографията от 158 литературни източника (14 на кирилица, 144 на латиница). В този обем са представени и 6 приложения, включващи 44 цветни снимки и 18 таблици. *Структурата* на дисертацията е съобразена с препоръките и изискванията за трудове от този род, като съдържа уводна част, литературен обзор и две взаимно-свързани глави, последвани от изводи и препоръки. *Тематиката* е актуална тъй като ИБС и ОМИ са социално значими заболявания с голям процент на разпространение, които водят до инвалидизация и смърт на населението от целия свят, а България заема едно от първите места по коронарна смъртност.

Уводът представлява въведение към разглеждания в дисертацията проблем. Представено е значението на рехабилитацията в общия лечебен план при болни с ОМИ, което води до по-бързо възстановяване, намаляване на сърдечно-съдовата смъртност и рискът от повторен миокарден инфаркт. Рехабилитацията има не само прогностично значение, но и дава възможност за подобряване на качеството на живот на болните.

Литературният обзор е с обем от 40 страници и дава подробна картина на научните публикации по разглеждания дисертационен проблем, който е със съществено научно и практическо значение. Докторантката се спира детайлно на проучванията, отнасящи се до историческото развитие на кардиорехабилитацията и значението ѝ за подобряване на физическото и психическото благосъстояние на пациентите, подобряване на прогнозата за качеството им на живот.

Важна част от литературния обзор са направените проучвания за подхода към пациентите при възстановяването им след инфаркт на миокарда. Литературният обзор завършва с анализ и е изведено заключение, което позволява формулирането на адекватна *работна хипотеза*.

артериалното кръвно налягане, сърдечната честота и се проследява болния за наличието на субективни оплаквания (стенокардна симптоматика, чувство на задух и умора). Хемодинамичните показатели се контролират, чрез измерване в различни части на процедурата. Болните се инструктират да съобщават за провокиране на стенокардна симптоматика, задух и/или умора.

Изработени са методични указания за работа с болния по време на вътрехолничната рехабилитация, както и промяната в двигателния му режим.

Положителен момент в методиката е инструктирането на болния за двигателната му активност в домашни условия, даването на препоръки за здравословно хранене и обучение за самостоятелно отчитане на хемодинамичните показатели.

Посочени са показанията за прекратяване на процедурата като поява на: субективни оплаквания (задук, отпадналост и др.); превишаване на хемодинамичните показатели над допустимите стойности; патологична ортостатична реакция, както и противопоказаните упражнения, които биха влошили състоянието на пациента.

Принос на дисертацията е и представената последователност на прилаганите средства в рехабилитационната програма по фази.

Резултатите от изследванията са обработени компетентно, задълбочено и прецизно. Използваните статистически параметри са точно интерпретирани и научно приложени. Отлично са онагледени и са достъпни за възприемане. Проявява уменията на докторантката да интерпретира установените факти.

Представените резултати показват, че приложената програма за вътрехолнична и извънболнична рехабилитация отговаря на методичните указания за работа с болни с остър миокарден инфаркт, води до бързото им възстановяване и дава възможност за изпълнение на дейности от

ежедневието. Първичната перкутанна интервенция, не намалява значението на кардиореабилитацията, особено при тези болни с проведено лечение до 12-ия час от началото на инфаркта. Те имат по-добра поносимост и адаптация на сърдечносъдовата система към физически натоварвания в сравнение с консервативно лекуваните пациенти. Това подкрепя направените изводи и увеличава достоверността им.

Представеният материал завършва с шест извода. Те са формулирани точно и произтичат от получените резултати от проучването. В изводите логично са синтезирани собствените проучвания.

Направените *препоръки* имат съществено значение за практиката с цел създаване на безопасни и ефективни методи за рехабилитационно лечение, за подобряване на физическото и психическото благосъстояние на пациентите и подобряване качеството им на живот.

Научни приноси на дисертацията. Разработена е методика за вътрехолнична рехабилитация, която е съобразена със съкратените срокове на болничния престой при пациенти с ОМИ и е взето под внимание значението на субективната оценка за интензивността на физическото натоварване. Доказана е връзката между рехабилитационния потенциал на болните с ОМИ и провеждането на първична PCI в препоръчителните срокове, както и потвърждаване на оптималния срок за извънболнична рехабилитация. Потвърждава се ниския риск от провеждане на кардиореабилитация при болни с остър миокарден инфаркт и подобряване на качеството му на живота.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение бих искала да изразя убеждението си, че представеният дисертационен труд на тема „Рехабилитация на болни с остър миокарден инфаркт и проведена първична перкутанна интервенция“ е резултат на задълбочена теоретична и практическа професионална подготовка. Той напълно отговаря на изискванията за придобиване на научно-образователната степен „доктор“. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Тания Николаева Мегова по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура“).

Рецензент: .....

(доц. Н. Борисова, д.п.)

28.09.2015 г.